

ΚΕΤΕΒΕ

ISBN: 978-625-8770-89-6

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 1761

Deneme

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Editör

Nurşen Ağrıdağı

Düzeltili

Semanur Selçuk

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Eylül 2026
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No: 49619

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Sertifika No: 47939

My Matbaacılık San. ve

Tic. Ltd. Şti. Maltepe Mah.

Yılanlı Ayazma Sk. No: 8/F

Zeytinburnu / İstanbul

Tel: 0212 674 85 28

Bu kitap için deşifre edilen atölye dersleri netyazi.com'da yayımlanmıştır.

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Allah'ın Övdükleri

Ülü'l-Azm Peygamberler:
İrade, Akıl, Duygu, Ruh ve Kemâl

FATMA BAYRAM

HAZIRLAYAN
NURDAN ŞAHİN

KETEBE

Fatma Bayram

1963'te İstanbul Üsküdar'da doğdu. İlköğretimi tamamladıktan sonra İlim ve Fazilet Vakfı Kur'ân Kursu'nda okudu. Bireysel olarak hafızlık yaptı ve Kıraat-ı Aşere eğitimi aldı. Kadıköy İmam Hatip Lisesi'ni dışarıdan bitirdikten sonra 1989 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 1990 yılında başladığı Diyanet İşleri Başkanlığı'ndaki vaizlik görevini otuz yıl boyunca sürdürerek 2020 yılında emekliye ayrıldı. Yazar, bu süre zarfında vaaz, sohbet, konferans ve seminerlerle geniş kitlelere hitap etti. Fatma Bayram, evli, üç çocuk annesi ve beş torun sahibidir.

Eserleri arasında; *Elmalılı Hamdi Yazır ile Kur'ân Sohbetleri*, *99 Esma Sonsuz Mana*, *Bir Vaizenin Penceresi*, *Bir Vaizenin Günlüğü*, *Bir Vaizenin Okumaları*, *Altı Dakika*, *15 Dakika*, *İyiler Yalnız Değildir*, *Pera-kende Yazılar* ve *En Güzel Kıssa*, *Elimden Ne Gelir?*, *Duanız Olmasa ve Dünyayı Azaltmanın Mevsimi* yer almaktadır.

İçindekiler

Beş Peygamber Beş Konu	7
Hazreti İbrâhîm: Akıl ve Mantık	17
Hazreti Nûh: Azim ve İrade	39
Hazreti Mûsâ ve Duygular	61
Hazreti İsâ ve Ruh.....	81
Peygamber Efendimiz ve Kemâl.....	93

Beş Peygamber

Beş Konu

Allah Celle Celâluhu neden peygamberler göndermiştir? Bu soruya vereceğimiz cevap, itikadî açıdan sünnete ve peygamberlere yaklaşımımızı da belirleyecektir ama mesele sadece itikadî değildir. Sahih bir inançla Allah'ın peygamberler gönderdiğine inanan her mümin, meselenin gündelik hayatın temel pratiklerine yansıyan amelî tarafı hakkında da tefekkür etmelidir. Aksi takdirde bize, bizlerin içinden peygamberler gönderilmesindeki hikmeti hakkıyla kavrayamamış oluruz. Peygamberlerin samimiyetleri, mücadeleleri, sınırları, zelleleri, tevbeleri ve sınırlarını zorlayan imtihanları vardır. Onların hayatlarından kalan en ufak ayrıntı bile bize, hayatımızı Allah'ın rızası ve kendi aklı, ruhî sıhhatimiz dâhilinde sürdürebilmenin yollarını gösterir. Bu yüzden Kur'ân'dan ve nakillerden ne kadar çok bilgi edinir, bu nakillere ne denli farklı bakış açılarıyla eğilebilirsek yaşamı sağlıklı sürdürebilmek o denli kolaylaşır. Bu söz ilk başta büyük bir iddia gibi gelebilir fakat son peygamber Hz. Muhammed Mustafa'ya en zor zamanlarında, dünya işleri karmaşılaştığında, yaşadığı ve gördüğü hadiseler karşısında kalbi sıkıştığında verilen nimetlerden birinin, kendisinden önceki peygamberlerin hikâyeleri olduğunu unutmayalım. Bu, Allah tarafından seçilen ve gönderilen

peygamberlerin bütün ayrıntılarıyla bizler için de her zaman hatırlanması gereken nimetler olduğunun delilidir.

Doğru bilgiyi elde ettikten ve doğru bilgiye tâbi olduktan sonra ortaya çıkan eylem, insanın değerini ve hayatının gerçek anlamını oluşturur. Bilginin ve inancın gerekliliği ise hayat pratiklerinde, yani irade gücümüze dayanarak aldığımız kararlarda ve sergilediğimiz davranışlarda ortaya çıkar. Bilgi, inanç ve eylem... Hayatımızı kuran üç temel kavram. Bu kavramları derinlemesine tefekkür etmek için acaba vahiyden hakkıyla istifade ediyor muyuz? Hayatlarını ve karakterlerini az-çok bildiğimiz peygamberlerden, kendi hayatımızı inşa edecek konularda yeterince akıl alıyor muyuz?

Doğru bilgi nedir, doğru bilgiye götüren yollar nelerdir? İncamıza ve öğrendiklerimize uygun yaşamanın yolları nelerdir? Ne zamana kadar mücadele etmeli, hangi noktada geri çekilmemiz gerektiğini nasıl bileceğiz? Atamız Hz. İbrâhîm'in nasıl bir düşünce dünyası vardı? Hakikati gözlemlerken ve çevresindekilere anlatırken hangi mantık ilkelerine dayanıyordu? İnsanlığın ikinci babası olarak anılan Hz. Nûh nasıl bir iradeye sahipti ki yıllar boyunca bıkmadan ve yorulmadan hakikati anlatabildi? Yahut nasıl bir inanca sahipti ki ortada yağmur bile yokken gemi yapmak için ağaç dikti ve o ağaçların büyümesini acele etmeden, sabırla bekledi? Hz. Mûsâ korku ve üzüntü gibi duygularıyla nasıl baş etti? Onlara rağmen mi eyleme geçti, yoksa eyleme geçmek için o duygulardan mı istifade etti?

Bu kitapta, mükemmel olmak gibi muhal bir iddia taşımadan; hayat karşısında doğru bir duruş sahibi olma ve peygamberlerin öne çıkan niteliklerinden payımıza düşeni alma niyetiyle bu meseleleri inceledik. Amacımız, her biri farklı imtihanlara tâbi tutulmuş ve farklı hususiyetlerle desteklenmiş olan ülü'l-azm peygamberlerin bu niteliklerine yakından bakmaktır. Niyetimiz ise hayatımızı ve karakterimizi bu bakış açısıyla

yeniden gözden geçirmektir. Biz biliyoruz ki böyle güzel bir niyet, sağlam bir iradeyle birleştğinde Rabbimiz o işi rahmetiyle bize kolaylaştıracaktır.

Yalnız Değiliz

Bireyciliğin ön planda olduğu, bireyin “tek başıma yeterim” sanısına kapıldığı bir çağda “vahiy”, insana hayat karşısında yalnız olmadığını hatırlatır. Anlattığı hadiseler ve kavramamızı istediği hakikatler aracılığıyla hayatımızı inşa etmemize yardımcı olur. Bizi, bizden önce yaşamış peygamberlerin hayatları ve cenneti kazanacak müminlerin nitelikleriyle donatmak ister. Bu yüzden sözünü, bizim faydamıza olacak şekilde en güzel ve en etkili dille aktarır. Bu açıdan bakıldığında vahyin kıyamete kadar korunacak olması, müminler için büyük bir nimettir. Efendimiz Aleyhisselâm’ın ifade ettiği üzere “vahiy, göklerden yeryüzüne uzatılmış bir ip gibidir.”¹ O ip kıyamete kadar aramızdadır. Bizi yukarıya çekmesi, içinde bulunduğumuz kaostan koruması ve tehlikeli anlarda sığınağımız olması için gökyüzünden uzatılmıştır. Onu fark etmek ve bütün gücümüzle ona sarılmak, vahyi bize ulaştıran peygambere tâbi olmak anlamına gelir. O ipe sarılmadığımızda başımıza neler gelebileceğini de yine onlardan öğreniriz.

Hayatımız boyunca vahye tâbi olduğumuz sürece peygamberlerle yaşamaya devam ederiz. Okuduğumuz ve okuduklarımızla amel etmeye gayret ettiğimiz müddetçe peygamberler, beşîr ve nezîr vasıflarıyla hayatımızı kurmaya; bizi yakalandığımız hastalıklardan ve yaklaşmakta olan tehlikelerden korumaya, kalbimizi ve ruhumuzu sıkran sıkıntılar karşısında yanımızda olmaya devam ederler. Nezîr, bir kimseyi akıbeti konusunda uyarıp korkutmak demektir. Tıpkı doktorların hastalarını, annelerin evlatlarını ve öğretmenlerin öğrencilerini uyarması gibi. Doktorlar hastalarını tehlikeli gıdalardan

1 Bkz. Âl-i İmrân, 3:103; Müsned, III, 14.

ve zararlı alışkanlıklardan nasıl korurlar? Ya da bir anne, çok sevdiği evladının ısrarla yanlış yaptığını ve bu yanlışın onu bir felakete sürüklediğini gördüğünde ne yapar? Uyarmaktan ve söylemekten çekinir mi? Yoksa ciddiye alınmayacağını, hatta tepki göreceğini bilse bile doğruyu söylemeye devam mı eder? Bazen peygamberlere de ümmetlerine söz söylemek zor gelir, onları üzmemek ve incitmemek için büyük bir ihtimamla hareket ederler. Fakat “Allah ise hak(kı söylemek)ten çekinmez.”² Bizi en iyi bilen ve bizi herkesten çok seven Rabbimiz, hayrımıza olan ne varsa bize peygamberler aracılığıyla bildirmiştir. Yüzümüzü o hakikate çevirdikçe oradan her defasında yeni bir nimetle döneceğimize gönülden iman etmeliyiz.

Dayanağımız: Peygamberlerimiz

Kur’ân-ı Kerîm’de beş peygamber, diğer bütün peygamberler arasında azimleriyle öne çıkar. Bu sebeple onlara ülü’l-azm peygamberler denmiştir. Bunlar Hz. Nûh, Hz. İbrâhîm, Hz. Mûsâ, Hz. İsâ ve Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselâm’dır. Ülü’l-azm peygamberlere hitap eden âyetlerde dikkat çeken üç kavram vardır: sabır, azim ve kararlılık. Bunlar onların ortak özellikleridir. Allah’a verdikleri ahde bağlılık konusunda son derece sabırlı davranır, karşılaştıkları bütün zorluklar karşısında direnç gösterirler. İlâhî mesajın tamamını, ölümleri pahasına da olsa en güçlü ve en zalim insanlara dahi tebliğ ederler.

Ülü’l-azm, yani azim sahibi bu peygamberler, en yakınlarıyla imtihan edilmişlerdir. Neredeyse hiçbiri dört başı mamur bir çocukluk geçirmemiştir. Efendimiz Aleyhisselâm ailesini erken yaşta kaybetmiş; Hz. İbrâhîm babasıyla, Hz. Nûh eşi ve oğluyla imtihan edilmiştir. Hz. İsâ, mucizevî bir şekilde babasız doğmasının toplum içinde ortaya çıkardığı güçlükleri yaşamış; Hz. Mûsâ ise kendi milletinden olmayan bir sarayda yetişmenin zorluğunu çekmiştir.

2 Ahzâb, 33:53.